

รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม:

มิติใหม่ของการเรียนการสอน*

Thai Language Instruction Model Based on Sociolinguistics:

New Dimension of Instruction

กฤตพล วังภูสิต

Krittaphon Wangpusit

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

College of Teacher Education Phranakhon Rajabhat University, Thailand.

Corresponding Author's Email: krittaphon.wang@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างผลงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และ 2) หาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างผลงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดย 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2.2) ศึกษาพัฒนาการในการสร้างผลงานของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างผลงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ประเภทของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) แบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา “ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย” จำนวน 30 คน ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ต่อมาสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอน คู่มือประกอบ แผนการจัดการเรียนการสอน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน แบบประเมินความสามารถในงานสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าที่แบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชื่อรูปแบบคือ "5A Model" มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การวัดและประเมินผล 2) หลังเรียนตามรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) มีพัฒนาการในงานสร้างสรรค์สูงขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทย; ภาษาศาสตร์เชิงสังคม; มิติใหม่ทางการเรียนการสอน

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to develop and acquire a quality Thai language instruction model based on sociolinguistics in order to increase students' abilities to create work in higher education; and 2) to acquire the effectiveness of Thai language

*Received May 6, 2021; Revised August 7, 2022; Accepted August 7, 2022

instruction model based on sociolinguistics in order to increase students' abilities to create work in higher education by the following procedures: 2.1) comparing the pretest and posttest of Thai instruction learning achievement based on sociolinguistics; and 2.2) investigating the development of students who got a Thai language model based on sociolinguistics in creating work in order to increase students' abilities to create work in higher education. The study employed research and development by way of mixed-methods research. The population and group sample consisted of 30 bachelor degree students in their fourth year who were enrolled in the course "foreign languages in Thai language" in the second semester of the academic year B.E. 2563, who were chosen by cluster sampling. The tools used for the study comprised instruction model, manual, instruction management plan, instruction achievement test, and assessment form testing the ability to create work. The obtained data were analyzed by mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

From the study, the results found as follows: 1) A model called '5A Model' consists of 4 components including principles, objectives, procedures for carrying out activities, measurement and evaluation; 2) The sample group's learning achievement on the posttest was higher than on the pretest, with a statistical significance of .05 level; and 3) The development to create work was higher.

Keywords: Thai Language Instruction Model; Sociolinguistics; New Dimension of Instruction

บทนำ

ในยุคปัจจุบันยุคคุณลักษณะของทรัพยากรมนุษย์ในระบบเศรษฐกิจช่วง “ประเทศไทย 4.0” จึงมีได้ขึ้นอยู่กับปริมาณ หากแต่ขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการสื่อสาร (communication) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ความร่วมมือ ประสานงาน (collaboration) และความสามารถในการปรับตัว (adaptability/ Transformation) อันเป็น “Soft Skill” พื้นฐานของยุคดิจิทัลอันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน ไร้ความฉลาด (talent) หรือ ความสามารถในการทำงานตามคำสั่งแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนในอดีตแล้ว (McCandless, 1973)

ส่วนความสามารถในการสื่อสารและการปรับตัวจะทำให้ “ทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่” ของประเทศสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ไม่ว่าจะเป็นสัญชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นต้น อันจะทำให้การทำงาน การค้า และการบริการเป็นไปอย่างลื่นไหล ทรัพยากรมนุษย์ในยุค “ประเทศไทย 4.0” นั้นนอกจากต้องมีความรู้พื้นฐานแล้ว ยังต้องมีความ รับผิดชอบ มีความฉลาดทางอารมณ์สูง เข้ากับผู้อื่นได้ดี มีอัตราต่ำยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความคิดสร้างสรรค์ และใฝ่ที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต การเข้าใจสังคม ยอมรับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ซึ่งกันและกันจะนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาได้เป็นอย่างดี

Hymes (1974) กล่าวว่า การศึกษาภาษาไม่สามารถแยกออกจากการศึกษาความเป็นไปของสังคมได้ เพราะปฏิสัมพันธ์ทางภาษา (Linguistic Interaction) คือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) การใช้ภาษาจะสะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางสังคม การวิเคราะห์ภาษาและสังคมไปด้วยกันจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น

การเรียนการสอนภาษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้วิถี สังคม และวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจว่า “ทำไม” จึงต้องเป็นเช่นนั้นตามสภาพสถานการณ์สังคมเพราะภาษาสะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความคิด ความเชื่อของเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี หรือกล่าวได้ว่าการศึกษาด้านบริบททางสังคม (Social Context) นำบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในภาษา (Labov, 1972; Hymes, 1974; Fishman, 1975) เพราะสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาและการใช้ภาษาเนื่องจากภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง ศัพท์และโครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย มีศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญและตอบสนองการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ดีคือ แนวคิดภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นส่วนองค์ประกอบหนึ่งของภาษาศาสตร์

Labov (1972) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นการศึกษาถึง 1) สังคมวิทยาของภาษา (Sociology of Language) ที่ศึกษาภาษาและภาษาถิ่นที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบทางสังคม เช่น การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาชนกลุ่มน้อยและการพัฒนาของภาษาในประเทศที่เกิดขึ้นมาใหม่ เป็นต้น 2) การศึกษาในเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Speaking) ซึ่งศึกษา วิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาและภาษาถิ่นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กฎเกณฑ์การเลือกภาษาให้เหมาะสมกับผู้พูด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หัวข้อเรื่องสนทนา ช่องทางการสื่อสาร เช่น การพูดหรือเขียน สถานที่ และการเลือกหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร

Fishman (1975) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมคือการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางภาษาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เชิงสังคม และให้ข้อมูลทางสังคมเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ทางภาษา

Prasithrathsint (2002) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นแขนงวิชาของภาษาศาสตร์ ศึกษาภาษา ด้านที่นำมาใช้อธิบายเกี่ยวกับบริบทสังคมให้ใช้ให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติทางสังคม โดยสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ เช่น รู้ว่าจะใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือไม่ทางการ เป็นต้น

จากที่นักวิชาการกล่าวมาพอสรุปได้ว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic) เป็นศาสตร์ที่นำความรู้ทางภาษาและสังคมมาอธิบายการใช้ภาษาในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมทางสังคม ความเป็นอยู่ ชุมชนโดยรอบเพื่อเข้าใจและสื่อสารผ่านภาษาอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนางานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม: มิติใหม่ทางการเรียนการสอน” เพื่อความแปลกสร้างสรรค์ทางการเรียนการสอนภาษา ทั้งสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Construct Theory) Saloman (2009) กล่าวว่า การเรียนการสอนสิ่งสำคัญควรปรับเปลี่ยนวิธีการโดยเริ่มต้นจากการพิจารณาที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วจึงวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างผลงาน ชิ้นงานเพื่อเป็นหลักฐานแสดงการเรียนรู้ว่าผู้เรียนได้บรรลุมาตรฐานแล้ว

สำหรับเรื่อง “รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม: มิติใหม่ของการเรียนการสอน” ได้เล็งเห็นถึงการเรียนการสอนภาษาโดยเฉพาะภาษาไทยด้วยนักวิจัยก็เป็นคนไทย พูดและใช้ภาษาไทย ในขณะนี้บางท่านที่จำเป็นที่จะต้องอาศัยแนวคิดภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพราะจะเข้าถึงภาษาที่สะท้อนจากวิถีปฏิบัติทางสังคม มุ่งศึกษาภาษาโดยพิจารณาไปพร้อมกับบริบททางสังคม (Social Context) นำบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในภาษา

การศึกษาที่จะให้ผู้เรียนเข้าถึงสังคม วัฒนธรรม ใหม่ๆ ไม่จำกัดแค่ในห้องเรียน ผู้สอนเปลี่ยนหน้าที่จากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ให้การช่วยเหลือต่อผู้เรียนเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้และต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น (Create a Culture of Inquiry) (A New Paradigm in Education: A Case of Perspectives on 21st Century Education: 2013) จัดการศึกษาแบบเดิมมุ่งเน้นไปที่ความเป็นจริง การจดจำ ทักษะเบื้องต้น และการทดสอบที่ยังไม่ได้สร้างเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เฉกเช่น

ระบบการศึกษาในประเทศฟินแลนด์และสิงคโปร์ ได้เริ่มนำแนวทางการเรียนแบบสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นฐานเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นให้กับผู้เรียน (Trilling, and Fadel, 2009) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “คนไทยยุค 4.0” จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการเรียนรู้ใน 4 เรื่องสำคัญ คือ 1) การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมแรงบันดาลใจให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย 2) การเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการรังสรรค์สิ่งใหม่ ๆ 3) การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำธรรณะยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และ 4) การเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการคิดไว้ในมาตรฐานที่ 4 ที่กำหนดว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ถือได้ว่าเป็นความคิดระดับสูงและมีคุณค่า เพราะช่วยให้มนุษย์แก้ไขปัญหาและก่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ที่ดีงามขึ้นได้

นอกจากนี้มีการกล่าวหาว่าความคิดสร้างสรรค์ถือได้ว่ามีค่ากว่าความคิดอื่นๆ ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์ดังที่ McCandless (1973) กล่าวว่าสามารถพัฒนาขึ้นได้และควรจะเป็นเป้าหมายแรกของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Storm (1969) กล่าวว่า ทุกคนมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ แต่อาจต่างกันที่ปริมาณมากน้อยเท่านั้น ถ้าหากศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ได้รับการส่งเสริมและนำไปใช้อยู่เสมอแล้ว ก็จะช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลพัฒนายิ่งขึ้น การจะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อาศัยองค์ประกอบ Davis (1971) กล่าวว่าองค์ประกอบที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในตัวผู้เรียนนั้น อยู่ที่เทคนิควิธีการสอนของผู้สอนและการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน

นักวิจัยมุ่งสนใจเสนอ การเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคาดว่าการศึกษา การเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยได้อย่างมีคุณภาพทั้งการเรียนการสอนต่อไป ในบทความนี้จะนำเสนอเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางใหม่ของประเทศไทยในทางศึกษาศาสตร์ที่จะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยที่แท้จริงทั้งการเข้าใจภาษา บุคคล สังคม เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

2. เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการในการสร้างสร้งงานของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ประยุกต์ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเชิงระบบ (System Approach) ที่เรียกว่า

“ADDIE Model” เป็นงานวิจัยและพัฒนาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีการเก็บข้อมูลคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและสนับสนุนด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Embedded Design) (Creswell, and Stanley, 1963) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ดำเนินการโดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการศึกษา โดยวิเคราะห์จากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน 3) ศึกษาความคิดเห็นจากนักวิชาการอิสระ คณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ 4) สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี ประกอบด้วย แนวคิดรูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสารและผลการวิจัย นำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบวิเคราะห์เอกสารจำนวน 1 ฉบับสำหรับการวิเคราะห์ เอกสารแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน 2) แบบสนทนากลุ่ม (FGD) ผู้เรียนทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน และ 3) แบบสัมภาษณ์นักวิชาการอิสระ คณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการประเมินผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญกับงานวิจัยนี้ในการตรวจสอบแบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) ที่สอดคล้องกับ ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดภาษาศาสตร์เชิงสังคม และตัวแปรตาม คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาตามแนวคิดภาษาศาสตร์เชิงสังคม 2) งานสร้างสรรค์ เช่นสิ่งประดิษฐ์ผ่านภาษาไทย หรือแอปทางภาษาไทยหรือ คลังคำพจนานุกรมภาษาไทย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D, D) ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน แบบประเมินความสามารถในงานสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือต่างๆ และการสัมภาษณ์อ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีคุณสมบัติที่สัมพันธ์กับงานวิจัยเรื่องนี้

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้จริง (Implementation: I) ดำเนินการโดยนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านการพัฒนาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One Group Pretest-Posttest Design โดยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ก่อนและหลังเรียน และประเมินพัฒนาการความสามารถในงานสร้างสรรค์ ดังจะกล่าวในหัวข้อผลการวิจัยต่อไป

สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากร คือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ไทย จำนวน 38 แห่ง และลงทะเบียนเรียนในรายวิชา “ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย” ด้านกลุ่มตัวอย่าง คือ เป้าหมายได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เริ่มการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้ ตัวอย่างสุ่มออกมาได้เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา “ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย” จำนวน 30 คน ต่อมาสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ชั้นปีที่ 4 และลงทะเบียนเรียนในรายวิชา “ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย”

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การทดลองการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคปลายปีการศึกษา 2563 ดำเนินการ 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง

เนื้อหาที่นำมาสร้างแผนการเรียนการสอน เรื่อง 1) ภาษาไทยและภาษาถิ่น 2) ภาษาอังกฤษในภาษาไทย 3) ภาษาเขมรในภาษาไทย 4) ภาษาจีนในภาษาไทย 5) ภาษาอื่นๆในภาษาไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาบังคับวิชา “ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย” ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E) พิจารณาผลการประเมินแล้วนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การประเมินประสิทธิผล ของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ก่อนและหลังเรียน 2) ศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนารูปแบบการสอน โดยผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดระบบการเรียนการสอน โดยประยุกต์ใช้ ADDIE Model ตามแนวคิดของ เควิน ครูส (Kevin Kruse) และรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ ดิกค์ และแคเรย์ (Dick and Carey) ร่วมกับการรอบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นหลักสำคัญแล้วนั้น ผ่านการหาประสิทธิผลให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนและนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่ารูปแบบการเรียนการสอน มีชื่อว่า **"5 A Model"** มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การวัดและประเมินผล ให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนได้รูปแบบการเรียนการสอนที่ว่า **5 A Model** ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

Analysis Actuation Action Application Assessment

ขั้นที่ 1 Analysis หมายถึงการวิเคราะห์ องค์รวมของสภาพผู้เรียน เนื้อหา บรรยากาศเพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนทั้งไปสัมผัสพื้นที่ที่มีภาษาจริง หรือการรับชมภาพ สื่อต่างๆ ประกอบ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 Actuation หมายถึงการกระตุ้น ได้รับความสนใจของนักศึกษาในเนื้อหาที่จะสอนและนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไปได้

ขั้นที่ 3 Action หมายถึง การกระทำโดยการปฏิบัติจริงในการศึกษาภาษาในพื้นที่ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ร่วมกันกับผู้สอน หรือ/และ ผู้เรียนด้วยกัน

ขั้นที่ 4 Application หมายถึงการประยุกต์สร้างสรรค์ชิ้นผลงานขึ้นมาใหม่เชิงสร้างสรรค์

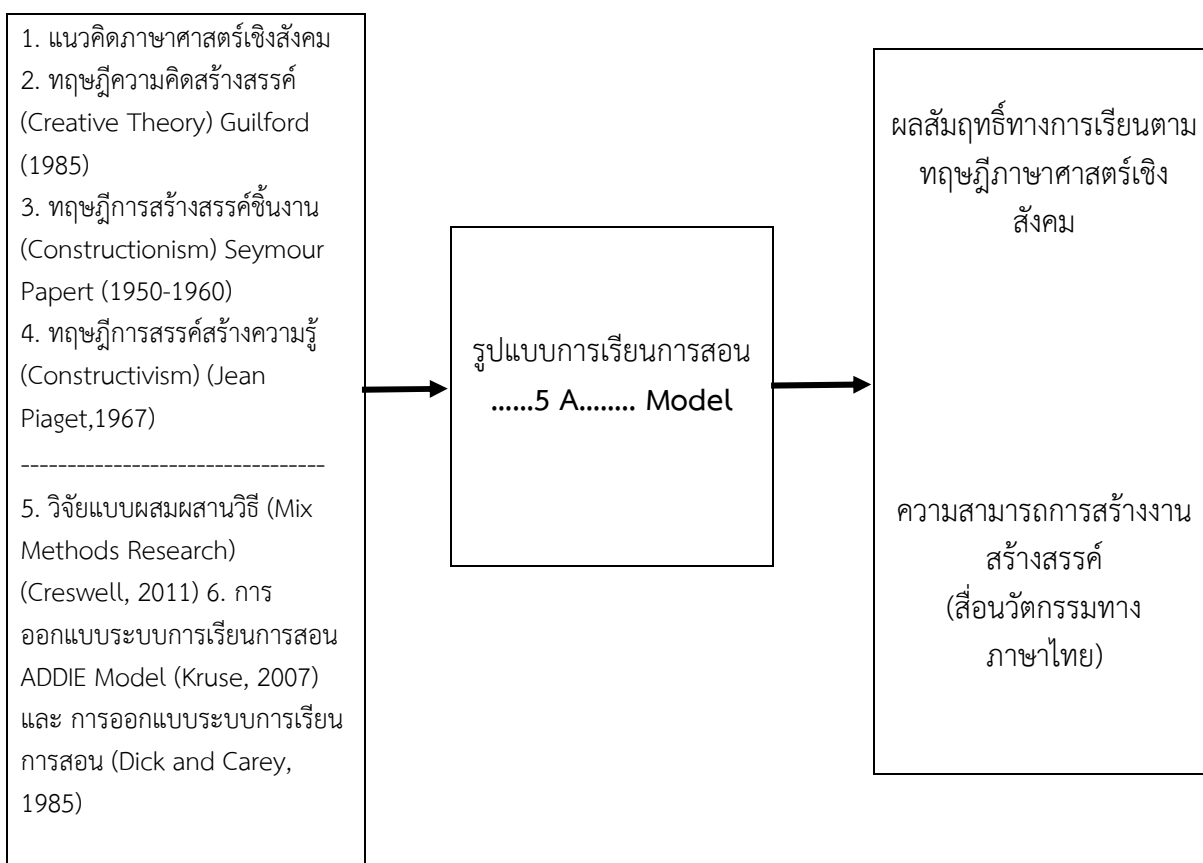
ขั้นที่ 5 Assessment หมายถึงการประเมินผลสะท้อนผลให้เห็นถึง ความรู้ ความสร้างสรรค์และการนำไปใช้อย่างมีคุณค่าได้ต่อสังคม ชุมชนพื้นที่จริง

2. ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า หลังเรียนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.36 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.36 มีพัฒนาการด้าน

ความสามารถในงานสร้างสรรค์สูงขึ้น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการทางการสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้ในภาพรวมพบว่าพัฒนาการในการสร้างสรรค์งานที่สูงขึ้น ดังนั้นงานสร้างสรรค์ที่ 1 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 งานสร้างสรรค์ที่ 2 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 งานสร้างสรรค์ที่ 3 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 และงานสร้างสรรค์ที่ 4 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 11.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สูงขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ของงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา คือเป็นมิติใหม่ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนได้สัมผัสภาษาไทยเข้าใจสังคมวัฒนธรรมผ่านชุมชนพื้นที่ ไม่น่าเบื่อจากการศึกษาเรียนเฉพาะในห้องเรียนแต่ก่อนเก่า ดังสรุปได้ตามแผนภาพที่ 1

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสม และครอบคลุมตามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์งาน สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, and Weil (1996) ที่ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

อย่างมีประสิทธิภาพแบบแผนของการสอนหรือกิจกรรมต้องแสดงความสัมพันธ์และส่งเสริมกันและกัน รูปแบบการเรียนการสอนนี้จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี

2. ผลจากการประเมินนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทำให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์งานด้วยตนเองและมีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ในระดับดีที่มีคะแนนสูงขึ้น นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริง ทำให้การเรียนการสอนทางภาษาไทยไม่น่าเบื่อเพราะนักศึกษาสร้างสรรค์ชิ้นจะมีลักษณะเป็นงานกลุ่ม ก่อให้เกิดการระดมความคิด เปิดโอกาสให้ทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถสรุปความคิดรวบยอดจากเนื้อหาที่เรียนและสร้างเป็นผลงานสามารถอธิบายกระบวนการแนวคิดได้ ในขั้นสรุปผลนักศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยกับกลุ่มเพื่อนที่นำเสนอได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักศึกษาสามารถนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ได้ถูกต้องตามรูปแบบของชิ้นงานนำไปสู่การคิดค้นและนวัตกรรม Creativity และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ Artful Thinking (Project Zero) ที่เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการเชื่อมโยงความคิดเพื่อส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างมีเหตุผลและทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนที่เน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรองได้อย่างสร้างสรรค์สามารถพึ่งพาตนเองได้รู้จักร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

3. รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการทางการสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น สามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมนักศึกษาให้มีพัฒนาการในการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดที่มาจากแนวคิดทางการศึกษาของ Dewey (1993) ที่เป็นผู้เสนอแนวความคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยการลงมือหรือ "Learning by Doing" ซึ่งเป็นแนวคิดที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนการวิจัยครั้งนี้เชื่อได้อย่างยิ่งเพราะพัฒนาขึ้นมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยอาศัยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)

สรุป

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสม และครอบคลุมตามความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์งาน สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลจากการประเมินนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.1

3. รูปแบบการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการทางการสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อ 2.2 ทั้งนี้ในภาพรวมพบว่าพัฒนาการในการสร้างสรรค์งานที่สูงขึ้นดังงานสร้างสรรค์ที่ 1 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 งานสร้างสรรค์ที่ 2 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 งานสร้างสรรค์ที่ 3 นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 และงานสร้างสรรค์ที่ 4 นักศึกษามีคะแนน

เฉลี่ยอยู่ที่ 11.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนช่วยส่งเสริม นักศึกษาให้มีพัฒนาการในการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 อาจารย์ผู้สอนทางภาษาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาและวัฒนธรรมสามารถนำรูปแบบการเรียน การสอน ไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป

1.2 ฝ่ายผู้บริหารในองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะทางศึกษาศาสตร์ นำผลการวิจัยเรื่องรูปแบบ การเรียนการสอน ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ได้

1.3 ครูโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอน ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา การเรียนการสอนของนักเรียนได้

1.4 ผู้เรียน ผู้สอน คนในสังคม ชุมชน เกิดความร่วมมือกัน นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาไทยและวัฒนธรรมระดับ องค์กร ประเทศชาติ นานาชาติต่อไปได้

1.5 แนวทางใหม่ในการศึกษาประยุกต์ศาสตร์ทางศึกษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ สังคมศาสตร์ บูรณาการ กันก่อเกิดเป็นรูปแบบการเรียนการสอนภาษาภาษาไทย

1.6 ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถและได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น รวมทั้งสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอื่นๆ และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

1.7 กระตุ้นความสนใจในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านอื่นๆ ของนักศึกษาครู และนักศึกษาในหลักสูตรอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในรายวิชาอื่นๆ เพื่อศึกษาพัฒนาการของความสามารถในงานสร้างสรรค์

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อการนิเทศติดตามผลและประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้ให้แก่กลุ่มประชากรอื่นๆ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กลุ่มนักเรียนและกลุ่มเด็กปฐมวัย ที่มีวัยแตกต่างกัน โดยต้องประยุกต์ขั้นตอนในรูปแบบให้ สะดวกต่อการปฏิบัติงานสร้างสรรค์

References

- Anantaworasakul, A. (2003). *Regional Studies: Thai Culture*. Bangkok: Pajera Publishing.
- AnchaleeNukul, S. (2005). *Thai Word Wystem*. Bangkok: Chulalongkorn Printing House University.
- AppakitSilpasarn, Phraya. (2005). *Thai Language Principles*. (13th ed.). Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Beers, S.Z. (2011). *Teaching 21st Century Skills: An ASCD Action Tool*. Virginia: ASCD.

- Campbell, D. T. & Stanley, J. C. (1963). *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand McNally College.
- Ellison, M.B. (1995). *Creative Problem Solving Through Design Education: An Experimental Study*. Canada: Mount Saint Vincent University.
- Joyce, B., Weil, M. & Calhoun, E. (1996). *Model of Teaching*. (5th ed.). London: Allyn and Bacon.
- Khaemmanee, T. (2010). *Teaching Science: Knowledge for Organizing a Learning Process That Has Performance*. 12th edition. Bangkok: Sutthakat Checkpoint.
- Linton, Ralph. (1969). *The Tree of Culture*. New York: Alfred A Knopf.
- Nilphan, M. (2012). *Educational Research Methods*. Issue 6. Nakhon Pathom: Research and Development Center Education Faculty of Education Silpakorn University.
- Prasithrathsint, A. (2001). *Social Linguistics*. Bangkok: Printing House Chulalongkorn University.
- Royal Academy. (2003). *Dictionary of the Royal Institute of Thailand 1999*. Bangkok: Nanmee Books Publications.
- Treffinger D. J. & Isaksen, S. G. (2008). "A New Renaissance? Preparing Productive Thinkers for Tomorrow's World". *Creative Learning Today*, 15(4), 1.
- Tylor, Edward B. (1981). *The Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology Philosophy Religion, Language, Art and Custom*. London: Murray.